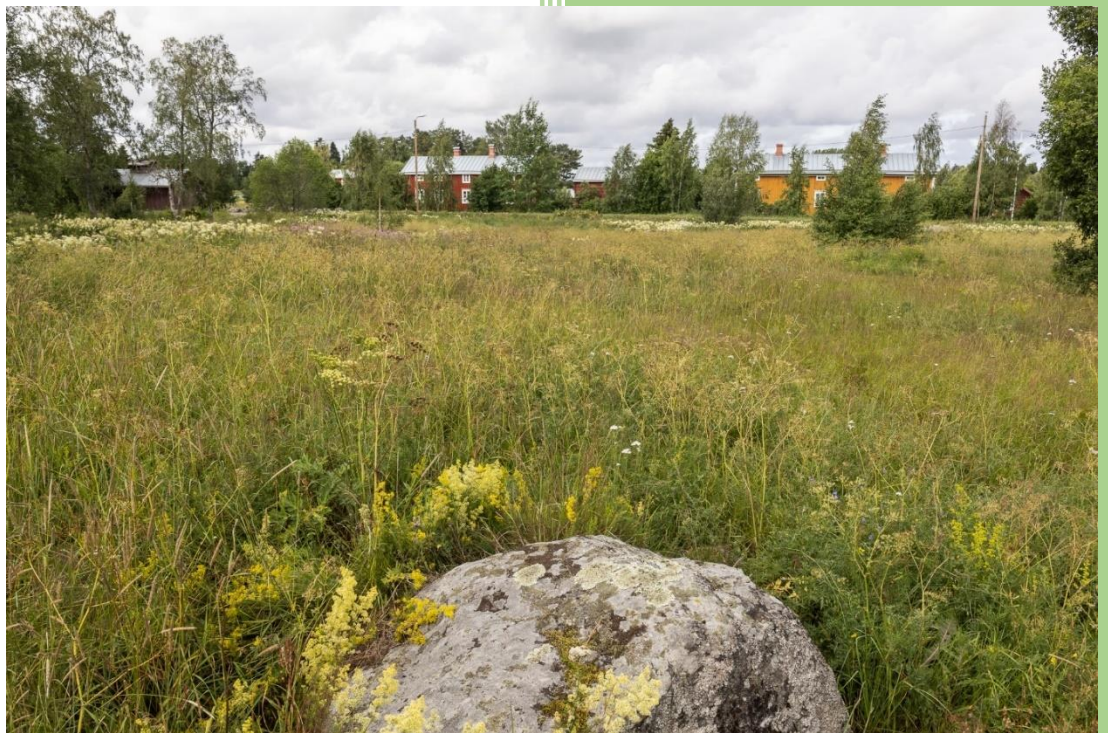

Naturinventering för Stundars utvidgning, Korsholm 2023

Carina Rönn

Innehåll

1. Bakgrund och målsättning.....	2
2. Material och metoder.....	2
3. Allmän beskrivning av området.....	3
4. Resultat.....	4
4.1. Natura-2000, naturskyddsområden och objekt enligt naturvårdslagen	4
4.2. Naturtyper med hotstatus, objekt skyddade enligt vattenlagen.....	4
4.3. Livsmiljöer av värde för den biologiska mångfalden (mångfaldsobjekt)	5
4.4. Naturtyper och växtlighet.....	5
4.5. Häckande fågelbestånd	9
4.6. Flygekorre	9
4.7. Fladdermöss	10
4.8. Däggdjur	10
5. Rekommendationer och planbestämmelser	10
5.1. Förslag på skyddsbeteckning för områden/objekt med lagstadgat skydd	10
5.2. Övriga områden av betydelse för den biologiska mångfalden utan skydd i lag	11
6. Litteratur	12

Beställare: Korsholms kommun

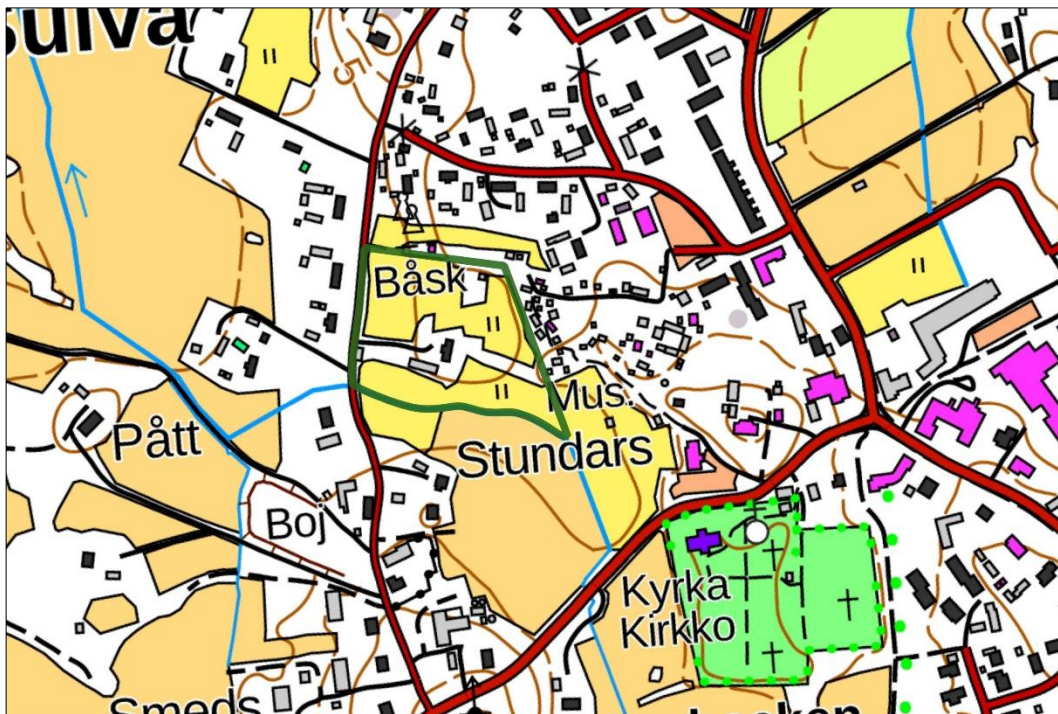
Rapport: Rönn, C. Naturinventering för Stundars utvidgning, Korsholm 2023, s. 12

Kvarken Nature and Fishing
FM biolog Carina Rönn
65230 Vasa

1. Bakgrund och målsättning

På uppdrag av Korsholms kommun har en naturinventering gjorts för att utreda miljövärdena på fastighet Hästhagen 499-513-2-200 i Solf. Naturinventeringen görs som grund för detaljplanering av området. Inventeringsområdet omfattar ett ca 2,3 ha stort område beläget mellan Båskastået och Stundarsområdet i Solf centrum. Inventeringsområdets utbredning och gräns presenteras närmare på karta 1.

I utredningen har klarlagts områdets växtlighet, naturtyper, värdefulla naturobjekt, skyddade naturtyper, häckande fågelfauna, däggdjur, fladdermöss, flygekorre och åkergroda. För arter enligt naturdirektivets bilaga IV har även avgränsats livsmiljöer. Inventeringen har utförts av FM biolog Carina Rönn, Kvarken Nature and Fishing.

Karta 1. Inventeringsområdet är ca 2,3 ha stort och avgränsas på kartan av den gröna linjen.

2. Material och metoder

Vid genomförandet av naturinventeringen har beaktats Finlands miljöcentrals handbok (Mäkelä & Salo 2021). Vid utredning av naturtyper och deras hotstatus har använts den av myndigheterna rekommenderade LuTU-klassificeringen (Mäkelä & Salo 2021, LuTU-nättjänst) och bedömning av hotstatus från år 2018 (Kontula & Raunio 2018). På inventeringsområdet utreddes också de skyddade naturtyperna som avses i naturvårdslagen (2023/9 64 § och strikt skyddade naturtyper i 65 §), samt småvatten som skyddas med vattenlagen 2 kap 11 §.

För identifiering och indelning i skogstyper följs Hotanen m.fl. 2008 och för myrtyper Laine m.fl. 2021. Skogens ålder i rapporten följer samma indelning som används i LUTU-klassificeringen; hyggen och nyligen planterad skog definieras som ung skog ålder < 10 år, yngre skog ålder 10-40 år, äldre skog 40 – 120 år och gammal skog > 120 år. Det kan vara svårt att i terräng skilja på äldre och gammal skog när man inte kan räkna tillväxtringar, varför bedömningen här har en viss osäkerhetsfaktor.

För de arter som inventerats har dess status utvärderats utgående från den nationella hotbedömningen av arter från år 2019 (Hyvärinen m.fl. 2019). De arter som kategoriseras som CR, EN eller VU är hotade eller sårbara, NT är den lägsta klassen av hotstatus och ges arter, som bör hållas under uppsikt eller är nära hotade. För inventering av arter i habitatsdirektivets bilaga IV a har följts rekommendationer i handboken av Nieminen & Ahola 2017 (red). Vid behov har för dessa arter även utretts föröknings- och rastplatser.

För naturutredningen kontrollerades i nödvändig mån uppgifter om Natura 2000-områden och andra skyddsområden genom att använda Lantmäteriverkets och Finlands miljöcentrals öppna geodataplattformar och tidigare naturinventeringar. Särskilt viktiga livsmiljöer enligt skogslagen hämtades från Skogscentralens karttjänst över öppen skoglig information. Från Finlands artdatatjänst (laji.fi) erhöles uppgifter om förekomst av enskilda arter. Förekomsten av arter kompletterades i inventeringen.

Inventering av häckande fågelbestånd skedde under den tidiga morgonen (kl. 04.00-10.00) då fåglarna sjunger som aktivast under perioden 1.5 – 15.6. Inventeringen genomfördes genom att inventeraren promenerade genom området (Kierto-laskentaohjeet, Luomus 2021). Som häckande par noterades endera sjungande/revirhävande hane eller observerade par. I samband med övriga inventeringar noterades också observerade fåglar.

Flygekorre inventerades i april-maj genom att söka efter avföring under större aspar och granar i för flygekorren lämpliga habitat det vill säga äldre naturliga granskogar. Målet var att hitta och att avgränsa flygekorrens föröknings- och rastplatser på området.

Åkergroda har inte inventerats eftersom det inte finns lämpliga lekhabitat för grodan inom området.

Inventeringen av fladdermöss följer rekommendationer av den Chiropterologiska föreningen i Finland (www.lepakko.fi). Inventeringen skedde nattetid i juni med hjälp av en ultraljudsdetektor (Pettersson Ultrasound detektor D 240) genom att inventeraren promenerade genom området. Inventeringen påbörjades ca en halvtimme efter solnedgången och gjordes endast vid tjanlig väderlek (svag vind, temperatur över + 6 C).

Övriga i naturvårdsförordningen och i habitatsdirektivets bilaga IV a nämnda djurarter, som förekommer i Finland, inventeras inte skilt utan noteras ifall de påträffas.

Utgående från resultaten i naturinventeringen har det gjorts en naturvärdesbedömning och de olika områdena i naturinventeringen har satts i prioritetsordning. I naturvärdesbedömningen har beaktats förekomst av hotade eller skyddade arter, viktiga livsmiljöer, hotade naturtyper och deras utbredning och betydelse som livsmiljöer, förekomst av död ved och ett områdes betydelse som ekologisk korridor.

3. Allmän beskrivning av området

Inventeringsområdet består till största delen av ängsmark. Den södra ängsmarken brukas och används för produktion av hö. Den norra delen av ängsmarken har tidigare varit hästhage, men både bete och slåtter har upphört. På området finns också ett egnahemshus med ekonomibyggnader. Museiområdet Stundars gränsar till området, från museiområdet går en naturstig i den norra kanten av fastigheten.

4. Resultat

4.1. Natura-2000, naturskyddsområden och objekt enligt naturvårdslagen

Natura-2000 områden och naturskyddsområden i närheten av inventeringsområdet presenteras på karta 2. Det närmaste Natura-området är Södra Stadsfjärden-Söderfjärden-Öjens natura-område (080057). Natura-områdena har skyddsstatus både som nationellt viktiga fågelområden och som särskilda skyddsområden enligt naturdirektivet. De närmaste Natura områdena är också samtidigt nationellt viktiga fågelområden (Suomen tärkeät lintualueet, Finiba, Birdlife 2022). Inventeringsområdet gränsar till FINIBA-området.

Karta 2. Inventeringsområdet (pil) och dess läge i förhållande till Natura-2000 områden.

På området har hittats en växtart med hotstatus sårbar (VU). Gulmåran växer oftast på torr och varm solöppen mark, som torr ängsmark, hedar, gräsmarker och längs vägkanter. Den hotas av att dess habitat försvinner då bete och slåtter upphör och öppna fält växer igen eller beskogas.

Torrängar är torra och lågbevuxna, huvudsakligen trädlösa ängar på sand-, grus och moränmark, ofta i soliga sluttningar. Torrängar är en skyddad naturtyp enligt naturvårdslagens 64 § och en hotad naturtyp (CR) enligt LuTU klassificeringen. Eftersom bete och slåtter har upphört har växtligheten på backen blivit mera högväxt och dess representativitet som naturtyp har försvagats betydligt. Området kan eventuellt genom skötselåtgärder återställas som torräng, det skulle räcka med korta perioder av bete eller slåtter, som inte behöver upprepas varje år.

4.2. Naturtyper med hotstatus, objekt skyddade enligt vattenlagen

Inom området finns en gräsrik torr backe med drag av torräng, torrängar är kulturmiljöer med hotstatus (CR). Naturtypens representativitet är låg på grund av att bete och slåtter upphört på området. Naturtypen har beskrivits närmare under kapitel 4.1.

På området finns inga objekt som lyder under vattenlagens bestämmelser.

4.3. Livsmiljöer av värde för den biologiska mångfalden (mångfaldsobjekt)

På området finns ett långsmalt skogsparti, som kan vara värt att spara för att öka den biologiska mångfalden i området. Det är område 6 på karta 3 (bild). Här växer grov och äldre vårtbjörk och det smala skogspartiet har betydelse för områdets häckande fågelarter.

Bild 1. I det långsmala skogspartiet växer grov vårtbjörk och här finns även död ved.

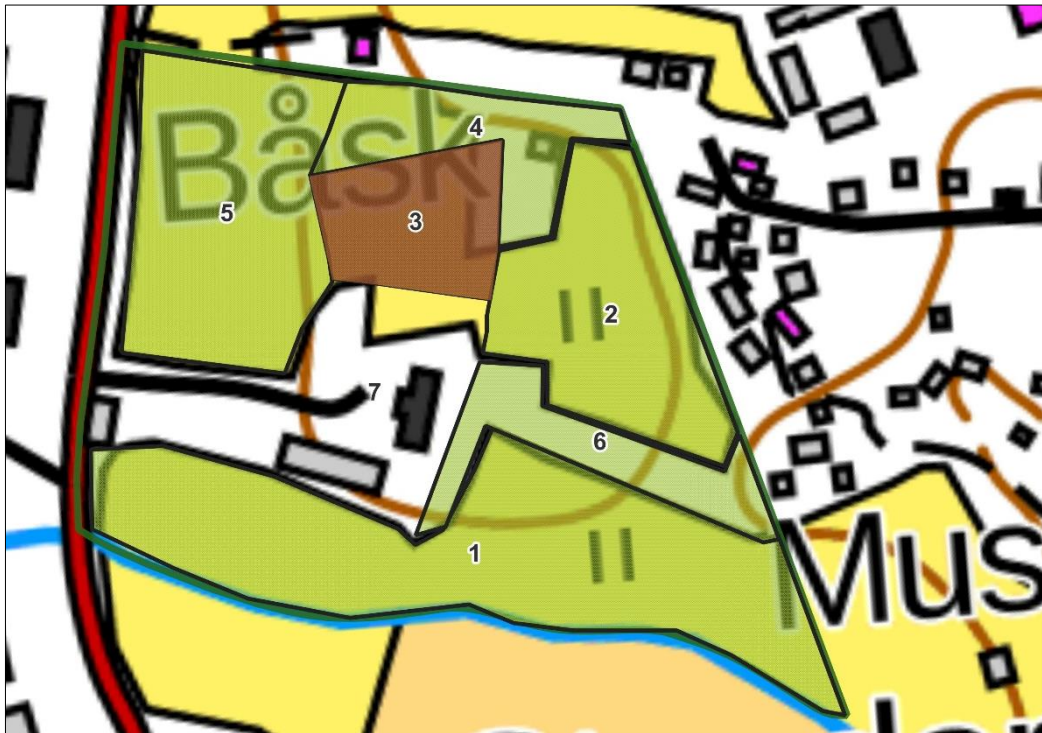
Landskapsmässigt kan inventeringsområdet vara värdefullt som en slåtteräng och småskaligt jordbruksområde i byamiljön (bild 2).

Bild 2. Som slåtteräng ger området ett värdefullt inslag som påminner om ett äldre jordbrukslandskap och passar till Stundars museiområde. Men det skulle kräva att området sköts genom slåtter eller bete.

4.4. Naturtyper och växtlighet

Områdets växtlighet domineras av olika gräsarter och örter. Träd som grov vårtbjörk, enstaka granar, späd asp, hägg och rönn växer i utkanterna av området samt omkring huset och tomten. Ett långsmalt område där det går en äldre led eller stig (område 6, karta 3) är mera skogsbetonad.

Karta 3. Områdesindelning som följer beskrivning i texten

Område 1 (karta 3) är aktiv jordbruksmark och används för produktion av hö.

Område 2 och 5 är obrukad ängsmark med en växtlighet av gräs och höga örter. Gräsväxtligheten domineras av ängskavle och tuvtåtel. Höga örter som älgräs, brännässlor, mjölkört och åkertistel växer i stora bestånd och indikerar att ängen har varit oanvänd länge (Bild 3 och 4).

Område 3 är en aningen torrare backe med gulmåra, smultron, liten blåklocka, vårbrodd, ängsgröe, rödven, nysört och rödklöver, men även här dominerar ängskavlen. Gulmåran växer i spridda bestånd inom området (bild 4 och 5). Området har en lägre växtlighet jämför med omkringliggande områden, fjärilar och gräshoppor trivs på den solbelysta backen.

Bild 3. Område 5, längs med Båskastået har en växtlighet med höga örter och gräs.

Bild 4 och 5. På den vänstra bilden syns område 2 i bakgrunden och område 3 med gulmåra i förgrunden. Den högra bilden är från område 3, och bland gräs och hundkex växer det även gulmåra, även om det är svårt att urskilja på fotot.

På område 4 växer både äldre träd, späd asp och en hel del buskage (bild 6). Små träd och buskar sprider sig ut i ängsmarken.

Bild 6. Område 4 längs med naturstigen har en växtlighet bestående av äldre träd, trädplantor och buskage.

Område 6 är skogsmark på en moränås med typiska skogsväxter som blåbär, harsyra, ekorrbär, måbär och ängskovall. Träden som växer här är gamla och grova (bild 7). På området finns en liten bod med okänd användning (bild 8).

Bild 7 och 8. Ett långsmalt område med lövskog delar av ängsmarken i två delar. Området är stenigt och längs åsen går en stig eller gammal väg.

Område 7 är till största delen tomtmark och har inventerats endast översiktligt. Här växer i kanterna en hel del träd och ängsområdena är igenväxta med höga örter och buskage.

I tabell 1 presenteras områdets kärlväxter. Inom området växer en hotad växtart, gulmåra. Ingen invasiv växtart har påträffats, men en för området främmande art, stormåra, växer inom ungefär samma område som gulmåran

Tabell 1. Påträffade kärlväxter inom området. Här växer en hotad växtart med och även en främmande art har påträffats.

Namn	Nimi	Vetenskapligt namn	Status
Asp	Haapa	<i>Populus tremula</i>	
Blåbär	Mustikka	<i>Vaccinium myrtillus</i>	
Brudborste	Huopaohdake	<i>Cirsium heterophyllum</i>	
Bindvide	Virpaju	<i>Salix aurita</i>	
Bredkaveldun	Leveä osmankäämi	<i>Typha latifolia</i>	
Brännässla	Nokkonen	<i>Urticaceae dioica ssp dioica</i>	
Druvfläder	Terttuselja	<i>Sambucus racemosa</i>	
Ek	Tammi	<i>Quercus robur</i>	
Ekorrbär	Oravanmarja	<i>Maianthemum bifolium</i>	
Flockfibbla	Sarjakeltano	<i>Hieracium umbellatum</i>	
Glasbjörk	Hieskoivu	<i>Betula pubescens</i>	
Gran	Kuusi	<i>Picea abies</i>	
Gråbo	Pujo	<i>Artemisia vulgaris</i>	
Grästjärnblomma	Heinätahtämö	<i>Stellaria graminea</i>	
Gulmåra	Keltamatara	<i>Galium verum</i>	Sårbar VU
Gulvial	Niittynätkelmä	<i>Lathyrus pratensis</i>	
Gårdsgroblad	Piharatamo	<i>Plantago major ssp major</i>	
Gårdsskräppa	Hevonhierakka	<i>Rumex longifolius</i>	
Hallon	Vadelma	<i>Rubus idaeus</i>	
Harsyra	Käenkaali	<i>Oxalis acetosella</i>	
Hundloka, Hundkax	Koiranputki	<i>Anthriscus sylvestris</i>	
Hägg	Tuomi	<i>Prunus padus ssp padus</i>	
Jordreva	maahumala	<i>Glechoma hederacea</i>	
Kråkvicker	Hiirenvirna	<i>Vicia cracca</i>	
Kvickrot	Juolavehnä	<i>Elymus repens</i>	
Liljekonvalj	Kielo	<i>Convallaria majalis</i>	
Liten blåklocka	Kissankello	<i>Campanula rotundifolia</i>	
Majsmörblommor	Kevätleinikkiryhmä	<i>Ranunculus auricomus</i>	
Maskros	Voikukka	<i>Taraxacum</i>	
Mjölkkört	Maitohorsma	<i>Epilobium angustifolium</i>	
Måbär	Taikinamarja	<i>Ribes alpinum</i>	
Nysört	Ojakärsämö	<i>Achillea ptarmica</i>	
Renfana	Pietaryrtti	<i>Tanacetum vulgare</i>	
Revsmörblomma	Rönsyleinikki	<i>Ranunculus repens</i>	
Rajgräs	Raiheinä	<i>Lolium sp</i>	
Rödblära	Puna-ailakki	<i>Silene dioica</i>	
Rödklöver	Puna-apila	<i>Trifolium pratense</i>	
Rödven	Nurmirölli	<i>Agrostis capillaris</i>	

Rönn	Pihlaja	<i>Sorbus aucuparia</i>	
Skogsstjärna	Metsätähti	<i>Trientalis europaea</i>	
Smultron	Ahomansikka	<i>Fragaria vesca</i>	
Stormåra	Paimenmatara	<i>Galium album</i>	främmande art
Sälg	Raita	<i>Salix caprea</i>	
Tall	Mänty	<i>Pinus sylvestris</i>	
Teveronica	Nurmitädyke	<i>Veronica chamaedrys</i>	
Tuvtätel	Nurmilauha	<i>Deschampsia cespitos</i>	
Videväxter	Pajut	<i>Salix</i>	
Vitklöver	Valkoapila	<i>Trifolium repens</i>	
Vårbrodd	Tuosusimake	<i>Anthoxanthum odoratum</i>	
Vårfryle	Kevätpiippo	<i>Luzula pilosa</i>	
Vårtbjörk	Rauduskoivu	<i>Betula pendula</i>	
Äkta förgätmigej	Luhtalemmikki	<i>Myosotis scorpioides</i>	
Åkertistel	Pelto-ohdake	<i>Cirsium arvense</i>	
Älggräs	Mesiangervo	<i>Filipendula ulmaria</i>	
Ängsgröe	Niittynurmikka	<i>Poa pratensis ssp pratensis</i>	
Ängskavle	Nurmipuntarpää	<i>Alopecurus pratensis</i>	
Ängskovall	Kangasmaitikka	<i>Melampyrum pratensis</i>	
Ängssyra	Niitysuolaheinä	<i>Rumex acetosa ssp acetosa</i>	

4.5. Häckande fågelbestånd

I tabell 1 presenteras sannolikt häckande fågelarter. Området är litet och reviren för vissa fågelarter sträcker sig sannolikt utanför området, de arter som bedöms som häckande inom området är 6 till antalet och alla arter är allmänt förekommande. Antalet häckande par är också låg 1 par/art. Inga hotade eller sårbara arter häckar inom området.

Tabell 1. Observerade (obs) och sannolikt häckande (S häck) fågelarter på inventeringsområdet 2023. CR (akut hotad), EN (starkt hotad) VU (sårbar), NT (nära hotad). Di-I = EU art och habitatdirektiv, IUCN= Hotklassificering 2019, NVF=Naturvårdsförordningen 1997/160, *bilaga 4 (17.6.2021/521) hotade arter.

Fågelart	Lintulaji	Vetenskapligt namn	Di-I	IUCN	NVF	Häck
Taltrast	Laulurastas	<i>Turdus philomelos</i>				x
Lövsångare	Pajulintu	<i>Phylloscopus trochilus</i>				x
Svartvit flugsnappare	Kirjosieppo	<i>Ficedula hypoleuca</i>				x
Talgoxe	Talitiainen	<i>Parus major</i>				x
Blåmes	Sinitiainen	<i>Parus caeruleus</i>				x
Bofink	Peippo	<i>Fringilla coelebs</i>				x

4.6. Flygekorre

Flygekorre tillhör arterna i EUs habitatdirektiv bilaga IV och den är även skyddad enligt naturvårdslagen. I den nationella rödlistan (Hyvärinen et al 2019) har flygekorren klassificerats som en sårbar art. Enligt naturvårdslagen är det förbjudet att förstöra eller försämra de områden som flygekorren använder som föröknings- och rastområden. Flygekorren lever i äldre grandominerade blandskogar med inslag av

lövträd, den föredrar asp och gärna även al som näringskällor under sommarhalvåret. Lämpliga habitat har goda bohål kombinerat med matplatser.

Det finns inga observationer av flygekorre i laji.fi-portalen inom planeringsområdet. Vid inventeringen hittades inga tecken på förekomst av flygekorre. På området finns ingen egentlig skog, endast mindre partier med träd.

4.7. Fladdermöss

Alla fladdermusarter som påträffas i Finland hör till EUs habitatdirektiv bilaga IV, och de är alla fridlysta med stöd av naturvårdsförordningen. Avtalen och naturvårdsförordningen förpliktar till skydd av övervintrings- föröknings-, födo- och rastområden och det är även förbjudet att försämra dessa områden.

Våra vanligaste förekommande arter är nordfladdermus (*Eptesicus nilssonii*), mustaschfladdermus (*Myotis mustacinus*) och taigafladdermus (*Myotis brandtii*). Arterna taiga- och mustaschfladdermus kan skiljas åt endast genom att fånga dem och göra en anatomisk bestämning, därför behandlas de som en art taiga/mustaschfladdermus. Andra relativt vanliga arter som kan påträffas i Österbotten är vattenfladdermus (*Myotis daubentonii*) och brunlångöra (*Plecotus auritus*). Alla dessa fladdermusarter har statusen livskraftig i Finland.

Fladdermus inventerades 21.6 med aktiv detektor. Vid inventeringen noterades 1 nordfladdermus flyga förbi inventeraren på naturstigen från Stundarsområdet. Ingen aktivitet som tydde på födosök noterades inom området. Inventeringsområdet består till största delen av öppen ängsmark. Området har ingen betydelse som rast- eller födosöksplats för fladdermöss.

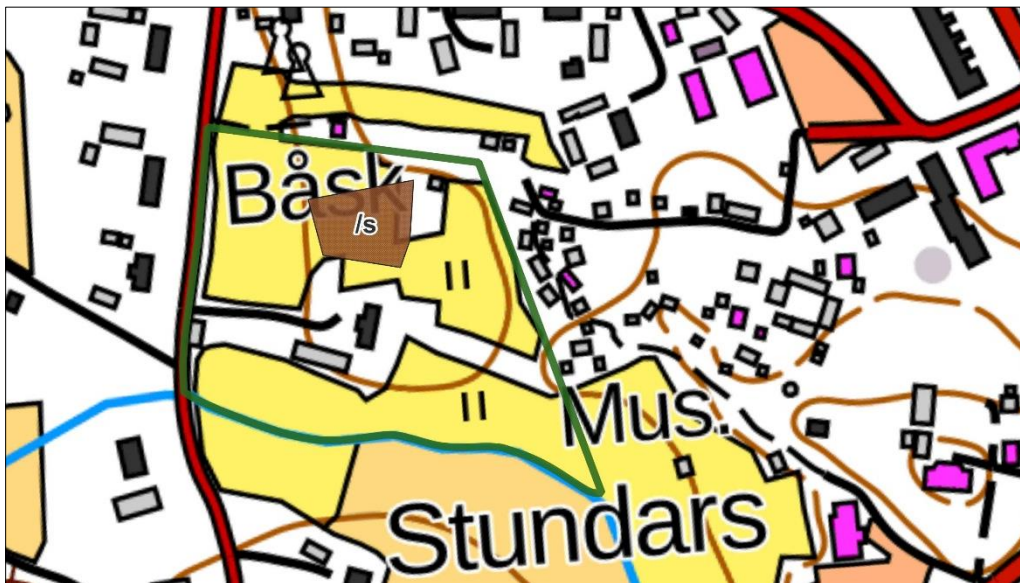
4.8. Däggdjur

Däggdjur har inventerats så att observerade arter eller spår av dem har noterats i samband med övrig inventering. På området förekommer åtminstone fälthare. Området är omgärdat av bebyggelse, varför områdets däggdjursfauna är fattig.

5. Rekommendationer och planbestämmelser

5.1. Förslag på skyddsbeteckning för områden/objekt med lagstadgat skydd

Området har en hotad växtart gulmåra (*Galium verum*). Gulmåran är upptagen i naturvårdsförordningens bilaga 5 över hotade arter. Enligt naturvårdslagen 76 § skall myndigheterna i sitt beslutsfattande om planläggning beakta hotade arter med iakttagande av de särskilda bestämmelser om tryggnad av naturvärden som finns i annan lagstiftning. Det område där gulmåran växer är en något torrare backe jämfört med omgivningen. Torrängar nämns i naturvårdslagen som en skyddad naturtyp och har hotstatusen akut hotad (CR). Områdets representativitet som torrängsnaturtyp är dock låg. Då det på ängen växer en hotad växtart anvisas delområde 3 (karta 4) i detaljplanen med delområdesbeteckning /s. Gulmåran växer i spridda bestånd på hela det med nr 3 markerade delområdet.

Karta 4. På det markerade området växer en hotad art, Gulmåra.

5.2. Övriga områden av betydelse för den biologiska mångfalden utan skydd i lag

Område 6 (karta 3) ges en beteckning för område där miljön bevaras /s.

Inom inventeringsområdet förekommer inte flygekorre eller åkergröda och det finns inte områden av särskild betydelse för fladdermöss.

Området omges av bebyggelse och är storleksmässigt litet, antalet häckande fåglar på området är lågt och åkrarna har ingen betydelse som rastplats för flyttfåglar. Planering av området inverkar inte på bevarandet av det närliggande Natura-området och dess skyddsändamål.

6. Litteratur

Hotanen, J-P., Nousiainen, H., Mäkipää, R., Reinikainen, A. & T. Tonteri 2008. Metsätyypit – opas kasvupaikkojen luokitteluun. Metsäntutkimuslaitos, Metsäkustannus Oy.

Huttunen, A. & Pahtamaa, T. 2002: Luontoselvitykset yleis- ja asemakaavoissa – Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus moniste 24, Oulu

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Kontula, T., ja A. Raunio (toim.) 2018 Suomen Luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja. Osa 1 – 8. Suomen ympäristö 5 | 2018

Laine, J., Vasander, H., Hotanen, J-P., Nousiainen, H. Saarinen, M., & T. Penttilä 2021. Suotyypit ja turvekankaat – kasvupaikkaopas. Luke, Helsingin yliopisto, Tapio.

Mossberg, B., Stenberg, L., & S. Ericsson. Nordens Flora 2018. Wahlström & Widstrand.

Mäkelä, K. & Salo, P. 2021: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 47 | 2021

Nieminen, M. & Ahola, A. 2017. Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. Lepakot) esittelyt. Suomen ympäristökeskus. Suomen ympäristö 1/2017.

www.avoindata.fi

www.laji.fi

www.ymparisto.fi/luontodirektiivilajiesittelyt